

Nelemanni

Johan Vilhelm Snellman täytti viime perjantaina jo 200 vuotta, mutta vieläköän kaikki eivät oikein taida tietää, mikä hän oli miehiään. On siis tarpeen kerrata hänen elämäkertansa lyhyesti ja peruskoulutasoisesti.

Tärkein piirre Snellmanin elämässä oli se, että hän kävi koulua Oulussa, minkä vuoksi hänet yleisesti tunnetaan paremmin Nelemannina, koska se on helpompi täälläpäin sanoa.

Nuori nero lienee asunut perheensä kanssa nykyistä kaupungintaloa vastapäätä Snellmanin puistossa – siitähän suku on kai saanut nimensäkin. Mahdollisesti perhe majaili joki-laivassa, koskapa jo silloin tuossa paikassa sijaitsi Kaupunginoja eli Laaniska, ja Nelemannin isä oli ammatiltaan laivan kapteeni.

Nelemannin kouluajoista ei ole paljon jäänyt kenenkään muistiin, joten luultavasti hän oli aika hiljainen tuhartaja. Luki läksyjä ja piirteli rihvelitauluun mitä sattui, eikä tainnut paljon bailatakaan. Se johtui siitä, ettei Oulussa ollut paljon bailumes-toja vielä niihin aikoihin. Jokin kellariravintola taisi olla, mutta nuoren ikänsä takia Nelemanni ei sinnekään päässyt, koska siellä tarjoiltiin väkijuomia. Ei sen puoleen, että hän olisi erityisemmin ollut niiden peräänkään, sillä hänen arvellaan olleen lapsena melko raitis.

Johan Vilhelm ei myöskään pelannut Kärppien junnuissa jääkiekkoa, koska jääkiekkoa ei ollut vielä keksitty eikä Kärppiä perustettu. Samat puutteet vaivasivat pesäpalloa ja jopa jääpalloa, joten Nelemannin urheilu-urasta ei jäänyt paljon jälkipolville kertomista. Jopa elokuvaharrastus, joka monella tuon ikäisellä kuuluu merkittäviin vapaa-ajan viettomuotoihin, jäi Nelemannilta väliin – edelleenkin siitä yksinkertaisesta syystä, ettei elokuvia vielä ollut olemassa. Niinpä nuorukaisen illat arvatenkin sujuivat sohvalta löhöten ja televisiota katsellen, vaikka tuskin siellä ohjelmat olivat paljon sen kummempia kuin nykyisinkään.

Tulevan kansallissankarin mahdollisista tulitikuleikeistä ei ole säästynyt näyttöjä, mutta tuskinpa ne juuri poikkesivat muiden oululaisten viehtymyksistä. Oli miten oli, joka tapauksessa Oulu paloi poroksi vuonna 1822, joten Nelemanni joutui kipin kapin lähtemään Turkuun, opiskelemaan yliopistoon 16-vuotiaana! Lieneekö saanut vielä edes lukiota loppuun, mutta minkäs teit kun kaupunki paloi alta.

Turussa aika kului rauhallisesti opintojen parissa muutaman vuoden, kunnes sekin paloi 1827. Siis Turku. Tällä kertaa Nelemanni ei kuitenkaan joutunut lähtemään heti, vaan vasta 1839, jolloin hän oli jo maisteri ja dosentti ja vaikka mitä. Matka suuntautui nyt Ruotsiin ja Saksaan, jotka eivät kumma kyllä palaneet. Sieltä Oulun suuri poika palasi aikoinaan Suomeen, mutta eksyi matkalla ja päätyi Kuopioon, joten siihenpä tämä tarina melkein päättyykin.

Sen verran kuitenkin kannattanee vielä mainita, että Nelemannin ansioihin kuuluu sadan markan setelin keksiminen. Sen kunniaksi seteliin painettiin hänen kuvansakin, jonka vanhat rikkaat vanhukset muistavat vieläkin, koska ”Snellu” oli käypää valuuttaa aina euron tuloon saakka.

Nelemannin jälkeläisistä kuuluisin lienee nykyisin kirjailija Anja Kauranen.